

ความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (Covid-19) ระลอกใหม่

Stress of People in Chombueng Sub-district Municipality, Chombueng
District, Ratchaburi Province in the Situation the Outbreak of Covid-19

Newly Emerging

อนุรักษ์ ธัญญเจริญ¹ เกศสิริ อินทะสี² พรนภัส จันอินทรี³ สุวิจักขณ์ แสนหมื่น⁴
และน้ำรินทร์ กาบแก้ว⁵

Anurak Thanyacharoen, Ketsiri Inthasee, Ponnapat Jan-insri, Suwichak Sanmuen and
Namrin Kabkaew

Received: December 23 2022

Revised: March 15, 2023

Accepted: April 04, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินระดับของความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกใหม่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 370 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดใช้เทคนิคการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมินความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยใช้แบบ

¹⁻⁵ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง; Muban Chombueng Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: anuraktha@mcruc.ac.th, Tel. 098-6064253

ประเมินความเครียด (ST-5) ของกรมสุขภาพจิต ภาพรวมมีระดับความเครียดมาก ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.717 และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านสถานภาพทางการเงิน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ด้านสุขภาพทางร่างกาย และด้านสุขภาพทางจิต ซึ่งตัวแปรทั้งห้าตัวสามารถอธิบายความผันแปรของความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้ร้อยละ 89.3 ($R^2 = 0.893$) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังต่อไปนี้

$$Y = (-0.012) + 0.359(Z_1) + 0.310(Z_2) + (-0.151)(Z_3) + 0.171(Z_4) + 0.331(Z_5)$$

ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความเครียดมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว (Z_1) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสุขภาพทางจิต (Z_5) ด้านสถานภาพทางการเงิน (Z_2) ด้านสุขภาพทางร่างกาย (Z_4) และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน (Z_3) ตามลำดับ

คำสำคัญ: โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19, การระบาดระลอกใหม่, ความเครียด

Abstract

The objectives of this research article were 1) to assess the stress level of people in Chom Bueng Subdistrict Municipality, Ratchaburi Province in the situation of an outbreak of COVID-19; and 2) factors affecting people's stress in Chom Bueng Subdistrict Municipality, Ratchaburi Province in the situation of a new outbreak of COVID-19. It was a quantitative research. The sample group used was 370 people. The data was collected by using a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation. Factors that affected stress were analyzed using Stepwise Multiple Regression Analysis. The results of the research were as follows: the results of stress assessment of people in Chom Bueng Subdistrict Municipality, Ratchaburi Province by using the stress assessment form (ST-5) of the Department of Mental Health, overall had a high level of stress with a total mean of 2.61 and a standard deviation of 0.717; and 2) factors affecting the stress of the people in Chom Bueng Municipality were statistically significant at the 0.05 level, namely family relations aspect, financial status aspect, social and community

environment aspect, physical health and mental health aspect. All five variables could explain the variation in the stress of people in Chom Bueng Sub-district Municipality, Chom Bueng district, Ratchabuti province, representing 89.3 percent ($R^2 = 0.893$). The forecasting equation can be written as follows:

$$Y = (-0.012) + 0.359(Z_1) + 0.310(Z_2) + (-0.151)(Z_3) + 0.171(Z_4) + 0.331(Z_5)$$

The predictors that had the greatest effect on stress were family relationships (Z_1), followed by mental health (Z_5), financial status (Z_2), physical health (Z_4), and social and community environment (Z_3) respectively.

Keywords: COVID-19, New Outbreak, Stress

บทนำ

ประเทศไทยเกิดการระบาดระลอกใหม่ (Newly Emerging) ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2564 ถึง 28 สิงหาคม พ.ศ. 2564 มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 สะสมไปแล้ว 1,128,692 ราย มียอดผู้เสียชีวิตสะสมสูงถึง 10,785 ราย (Bangkokbiznews, 2564) อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทำให้รัฐบาลมีนโยบายและมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น ปิดบ้านปิดเมืองและปิดประเทศ ยกกระดับพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด หรือ พื้นที่สีแดงเข้ม เพื่อการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และลดอัตราการเสียชีวิตและติดเชื้อรายใหม่ และรักษาระบบสาธารณสุข (BBC News ไทย, 2564)

สถานการณ์การระบาดระลอกใหม่ในพื้นที่อำเภอเมืองราชบุรี ข้อมูล ณ วันที่ 12 สิงหาคม 2564 มีผู้ป่วยโควิดระลอกเดือนเมษายนสะสม จำนวน 8,536 คน รักษาในโรงพยาบาลสะสม จำนวน 4,686 คน หายป่วยกลับบ้านสะสม จำนวน 3,767 คน เสียชีวิตรวม จำนวน 83 ราย ส่วนจำนวนเตียงของโรงพยาบาลทั้งหมดรวมเตียงที่โรงพยาบาลสนามอีก 8 แห่ง มีทั้งหมด 2,803 เตียง ถูกใช้ไปแล้ว 70 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งโรงพยาบาลสนามศูนย์ปฏิบัติวิปัสสนาอัครคัมมสถาน วัดเขาวัง อำเภอเมืองราชบุรี มีขนาดใหญ่ที่สุดสามารถรองรับผู้ป่วยโควิด-19 ได้ถึง 500 เตียง และหลังจากนั้นระยะเวลา 1-2 เดือนข้างหน้าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญ ซึ่งทั่วโลกมีทิศทาง การแพร่ระบาดรุนแรงและเพิ่มมากขึ้น ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) จึงเร่งดำเนินการในขณะนี้ ทั้งการยกระดับของพื้นที่สถานการณ์ย่อยในพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรและปรับ

มาตรการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 เพิ่มพื้นที่ สีแดงเข้มเป็น 29 จังหวัด ขยายระยะเวลาการใช้ มาตรการตามข้อกำหนดฉบับที่ 28 งดออกนอกเคหะสถานหลัง 21.00-04.00 น. เริ่มวันที่ 3 สิงหาคม

จังหวัดราชบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด หรือพื้นที่สีแดงเข้ม ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัดทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ยกเว้นที่เกี่ยวข้องกับบริการ สาธารณสุข ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก ประชาชนต้องเผชิญหน้ากับความยากลำบากด้านสุขภาพ ชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพการงาน รายได้ ต้องห่างไกลครอบครัว ไม่ด้านใดก็ตามหนึ่งนำไปสู่ความเครียด วิกฤติโรคนั้นจึงเป็นตัวเร่งให้เกิดความเครียดในด้านต่าง ๆ พร้อมกับการถูกระงับกิจกรรมบางประการที่เคยได้ทำเป็นปกติ กระทบต่อการดำเนินชีวิตของ ผู้คน ซึ่งการที่ฟื้นฟูให้กลับมาเป็นเหมือนเดิมนั้นไม่สามารถทำได้ในช่วงข้ามคืนเป็นที่รู้กันว่า ความเครียดนั้นเป็นภัยร้ายต่อร่างกายของมนุษย์ โดยเฉพาะถ้าหากเกิดขึ้นอย่างยาวนาน การที่มี ปริมาณคอร์ติซอล (Cortisol) หรือ “ฮอร์โมนแห่งความเครียด” มากเกินไปนั้นทำให้เกิดความเสี่ยง โรคหัวใจ นอนหลับผิดปกติ รวมไปถึงเกิดโรคทางอารมณ์ เช่น โรควิตกกังวล (Anxiety) และโรค ซึมเศร้า (Depression) ซึ่งความเครียดเรื้อรังนั้นมีความสัมพันธ์กับเซลล์สมองกระทบต่อความจำ สมาธิและการเรียนรู้ (Glamour, 2564) จากการสืบค้นการศึกษาวิจัยของอภิญา อิงอาจ (2563) ได้ศึกษาความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี พบว่า นักศึกษามีความกังวลในระดับมากทุก ๆ มิติ โดยมีความกังวลสูงเป็นอันดับหนึ่งใน มิติเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองหรือครอบครัว นอกจากนี้จากการสืบค้นการ ศึกษาวิจัยของธนภัทร ชุมวรฐายี และกรเอก กาญจนโกสิน (2562) ได้ศึกษาการจัดการความ เครียดภัยพิบัติโรคระบาดไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการ ความเครียดประกอบด้วย การเตรียมพร้อมรับมือกับความเครียด การลดผลกระทบจากความเครียด การหลีกเลี่ยงความเครียด การป้องกันความเครียด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.374 และความเครียดภัยพิบัติโรคระบาดไวรัสโควิด- 19 ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.731 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.409 และความสัมพันธ์ของ การจัดการความเครียดที่ส่งผลต่อความเครียดในช่วงวิกฤติไวรัส โควิด-19 ของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวม ($R = .610$) โดยแยกเป็นด้านพบว่าการจัดการความเครียดมี ความสัมพันธ์กับความเครียดในช่วงวิกฤติไวรัส โควิด -19 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ด้านร่างกาย ($R = .483$) ด้านจิตใจ ($R = .561$) ด้านเศรษฐกิจ ($R = .332$) ด้านสภาพแวดล้อม ($R = .417$) โดยสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี หลายคนเกิดความรู้สึกเครียดและวิตกกังวล โดยสถานการณ์การระบาดระลอกใหม่ ประชาชนตื่นตระหนกและมีความตื่นเครียดสอดคล้องกับพื้นที่จังหวัดที่พบการระบาดอยู่ในพื้นที่สีแดงกลัวตัวเองติดเชื้อกลัวควบคุมสถานการณ์ไม่อยู่ ความกังวลใจของประชาชนส่วนใหญ่ที่นำไปสู่ความเครียดและวิตกกังวล มาจากมาตรการที่อาจกระทบกับชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และโอกาสการทำงาน การต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาวะเหตุการณ์จำยอม ทั้งคอร์ฟิว การทำงานที่บ้าน การเรียนออนไลน์ และจำกัดการเดินทางเพื่อลดการติดเชื้อ โดยผลกระทบจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปรับตัวว่าใครจะปรับตัวกันได้ดีแค่ไหน แต่ถ้าไม่สามารถทำให้เป็นปกติยอมรับและปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงได้ ก็จะทำให้เกิดภาวะเครียด หรือความวิตกกังวล ขึ้นได้ ข้อมูลจากรองศาสตราจารย์สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) กล่าวว่า จากการจัดทำแบบสำรวจความเครียดของประชาชนจากสถานการณ์โควิดมาตั้งแต่ปี 2563 พบว่า คนไทยเริ่มมีความเครียดวิตกกังวล อยู่ในระดับปานกลางกว่าร้อยละ 52 ขณะที่กว่าร้อยละ 44 อยู่ในภาวะปกติ และร้อยละ 2.15 มีความเครียดมากเกินไป ซึ่งจากผลการสำรวจดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คนส่วนใหญ่เกิดมีปัญหาความเครียด (กรมสุขภาพจิต, 2564)

ดังนั้น การศึกษาความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (Covid-19) ระลอกใหม่ เพื่อทราบถึงระดับความเครียดและปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเครียด เป็นแนวทางให้ภาครัฐทั้งในส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา-19 (COVID-19) ที่เหมาะสมกับบริบทของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง รวมไปถึงเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้สนใจจะนำไปศึกษาภาวะความเครียดของประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินระดับของความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19

วิธีดำเนินการวิจัย

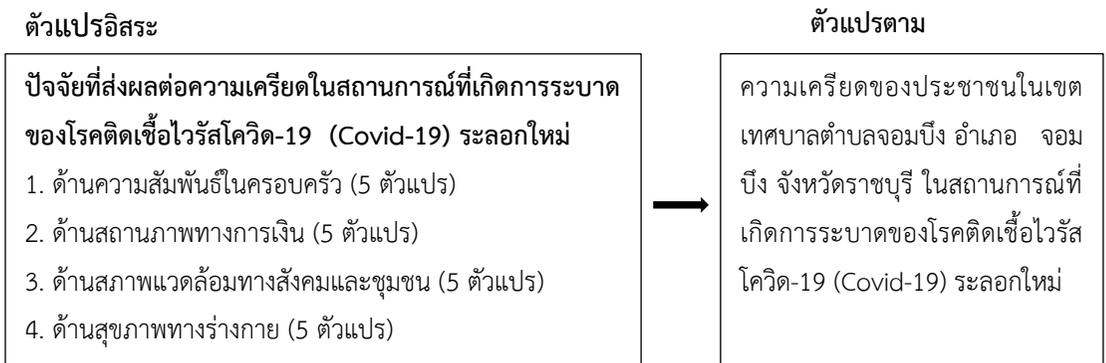
บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

สมมติฐานการวิจัย

1. ความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) อยู่ในระดับเครียดมาก

2. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านสถานภาพทางการเงิน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ด้านสุขภาพทางร่างกาย และด้านสุขภาพทางจิต ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19)

กรอบแนวคิดในการวิจัย มีดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึงจังหวัดราชบุรี ใช้สูตรคำนวณสูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) จากประชากรทั้งหมด 4,881 คน ซึ่งได้จำนวนตัวอย่างจากการคำนวณ 370 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ต่อเดือน และอาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check-List)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (Covid-19) ระลอกใหม่ ประกอบด้วยคำถามในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านสถานภาพทางการเงิน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ด้านสุขภาพทางร่างกายและด้านสุขภาพทางจิต เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale Type)

ส่วนที่ 3 แบบประเมินความเครียด (ST-5) เป็นแบบวัดความเครียด 5 ข้อเพื่อประเมินอาการหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นในระยะ 2-4 สัปดาห์

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/เพิ่มเติม

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 คน นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาคำนวณค่า IOC เป็นรายข้อ โดยใช้คะแนนรวมทั้งหมดในข้อนั้นหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออก 2 ส่วน ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาใช้ในการบรรยายคุณลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) คือ

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออก 2 ส่วน ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาใช้ในการบรรยายคุณลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) คือ

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k + \epsilon \quad \text{เป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปของประชากร}$$

$$y = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_k x_k + e \quad \text{เป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปของตัวอย่าง}$$

$$\hat{y} = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_k x_k \quad \text{เป็นสมการพยากรณ์}$$

เมื่อ X_i คือ ค่าของตัวแปรอิสระแต่ละตัว (จะใช้สัญลักษณ์ x_i สำหรับค่าที่ได้จากตัวอย่าง และสำหรับค่าประมาณ หรือตัวทำนาย) Y คือ ค่าของตัวแปรตาม (จะใช้สัญลักษณ์ y สำหรับค่าที่ได้จากตัวอย่าง และใช้ค่า $\hat{y}$ สำหรับค่าประมาณ หรือตัวทำนาย) และ k คือ จำนวนตัวแปรอิสระในสมการถดถอย β_0 คือ ค่าคงที่ (Constant) ของสมการถดถอย (จะใช้สัญลักษณ์ b_0 สำหรับค่าที่ได้จากตัวอย่าง และ สำหรับค่าประมาณหรือตัวทำนาย) β_i คือ ค่าสัมประสิทธิ์การ

ถดถอย (Regression Coefficient) ของตัวแปรอิสระ X_i แต่ละตัว (จะใช้สัญลักษณ์ b_i สำหรับค่าที่ได้จากตัวอย่าง และสำหรับค่าประมาณหรือตัวทำนาย) ϵ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างค่า Y และค่า $\hat{Y}$ (จะใช้สัญลักษณ์ e สำหรับค่าที่ได้จากตัวอย่าง) (สุทิน ชนะบุญ, 2560) ในการคัดเลือกตัวแปรอิสระเพื่อให้ได้สมการถดถอยที่เหมาะสมใช้แบบ Stepwise Method

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ตารางที่ 1 ระดับความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19

ระดับความเครียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เครียดน้อย	16	4.3
เครียดปานกลาง	146	39.5
เครียดมาก	173	46.8
เครียดมากที่สุด	35	9.5
รวม	370	100

จากแบบประเมินความเครียด (ST-5) ของกรมสุขภาพจิต (2558) ภาพรวมมีระดับความเครียดมาก ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.717 ระดับความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีระดับความเครียดมาก ร้อยละ 46.8 รองลงมาคือ ระดับความเครียดปานกลาง ร้อยละ 39.5 เครียดมากที่สุด ร้อยละ 9.5 และเครียดน้อย ร้อยละ 4.3 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอย (Multiple Regression Analysis)

เมื่อทำการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise (* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	b	Beta	t-value	p value
Z_1 (ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว)	0.359	0.351	8.637	0.000*
Z_2 (ด้านสถานภาพทางการเงิน)	0.310	0.268	9.335	0.000*

Z ₃ (ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน)	-0.151	-0.149	-3.457	0.001*
Z ₄ (ด้านสุขภาพทางร่างกาย)	0.171	0.233	7.123	0.000*
Z ₅ (ด้านสุขภาพทางจิต)	0.331	0.403	12.867	0.003*
ค่าคงที่ (Constant)	-0.012		-0.169	0.866*
ค่า R = 0.945	R ² = 0.893	F = 609.964	p value = 0.000	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี พบว่า มีตัวแปรด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านสภาพทางการเงิน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ด้านสุขภาพทางร่างกาย และด้านสุขภาพทางจิต ที่ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรทั้งห้าตัวสามารถอธิบายความผันแปรของความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้ร้อยละ 89.3 (R² = 0.893) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังต่อไปนี้

$$Y = (-0.012) + 0.359(Z_1) + 0.310(Z_2) + (-0.151)(Z_3) + 0.171(Z_4) + 0.331(Z_5)$$

ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความเครียดมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว (Z₁) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสุขภาพทางจิต (Z₅) ด้านสภาพทางการเงิน (Z₂) ด้านสุขภาพทางร่างกาย (Z₄) และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน (Z₃) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (Covid 19) พบว่า ภาพรวมมีระดับความเครียดมาก ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.717 ระดับความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีระดับความเครียดมาก ร้อยละ 46.8 รองลงมาคือ ระดับความเครียดปานกลาง ร้อยละ 39.5 เครียดมากที่สุด ร้อยละ 9.5 และเครียดน้อย ร้อยละ 4.3 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 เมื่อทำการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิง

พหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรทั้งห้าตัวสามารถอธิบายความผันแปรของความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้ร้อยละ 89.3 ซึ่งตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน นั่นคือปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านสถานภาพทางการเงิน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ด้านสุขภาพทางร่างกาย และด้านสุขภาพทางจิต ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. เมื่อพิจารณาจากแบบประเมินความเครียด (ST-5) ของกรมสุขภาพจิต ภาพรวมมีระดับความเครียดมาก ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.717 ระดับความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีระดับความเครียดมาก ร้อยละ 46.8 รองลงมาคือ ระดับความเครียดปานกลาง ร้อยละ 39.5 เครียดมากที่สุด ร้อยละ 9.5 และเครียดน้อย ร้อยละ 4.3 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธนภัทร ชุมวรฐายี และกรเอก กาญจนโกคิน (2562) พบว่า การจัดการความเครียดของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจากการผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.9 จึงชี้ให้เห็นว่า ประชาชนเริ่มมีการเรียนรู้พร้อมรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น มีการปรับตัว จัดการตัวเอง และมีวินัยในการรักษาระยะห่างตามมาตรการของรัฐ

2. การศึกษาความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (Covid-19) ระลอกใหม่ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านสถานภาพทางการเงิน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ด้านสุขภาพทางร่างกาย และด้านสุขภาพทางจิต ส่งผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (Covid 19) ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความเครียดมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสุขภาพทางจิต ด้านสถานภาพทางการเงิน ด้านสุขภาพทางร่างกาย และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน ตามลำดับ เมื่อปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความเครียดประชาชนจึงต้องมีการรับมือกับความเครียดในด้านต่าง ๆ ซึ่งให้ผลสอดคล้องกับการศึกษาของธนภัทร ชุมวรฐายี และคณะ (2562) ที่พบว่า ในภาพรวม ($R=0.610$) โดยแยกเป็นด้านพบว่าการจัดการความเครียดมีความสัมพันธ์กับความเครียดภัยพิบัติ

โรคระบาดไวรัสโควิด -19 ด้านร่างกาย ($R = 0.483$) ด้านจิตใจ ($R = 0.561$) ด้านเศรษฐกิจ ($R = 0.332$) ด้านสภาพแวดล้อม ($R = 0.417$) โดยสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดมากที่สุดไปในทิศทางเดียวกันคือด้านสุขภาพจิต

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี (ตัวแปรอิสระ) เพื่อศึกษาความเครียดในสถานการณ์ที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (Covid-19) ระลอกใหม่ (ตัวแปรตาม) โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เป็นสถิติเชิงอนุมานที่กล่าวถึงวิธีการทางสถิติที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linearity) ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) และการคัดเลือกตัวแปรอิสระเพื่อให้ได้สมการถดถอยที่เหมาะสมใช้แบบ Stepwise Method ผลของการศึกษาทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบสามารถจัดลำดับความสำคัญเพื่อออกแนวทางมาตรการที่ช่วยเพื่อลดความเครียดของประชาชนในเขตพื้นที่บริการหรือภายใต้การดูแลได้ตรงกับความต้องการของประชาชนได้มากที่สุดและแก้ปัญหาได้เร็วที่สุด ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความเครียดมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ดังนั้นจึงควรส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวมาเป็นอันดับแรก เช่น การทำกิจกรรมที่เล่นเป็นกลุ่ม การทำความสะอาดและตกแต่งบ้าน การปลูกต้นไม้และจัดสวน การดูทีวีร่วมกัน เป็นต้น อีกทั้งปัจจัยด้านครอบครัวยังอาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวอย่างเช่น ปัจจัยทางด้านเพศ อายุ อาชีพบิดา และสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (สรายุทธ เพชรซีก, 2553) และรองลงมาคือปัจจัยด้านสุขภาพทางจิต เนื่องจากการแสดงความรู้สึกกลัวหรือรังเกียจผู้ติดเชื้อ จนกลายเป็นความวิตกกังวล ซึ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจของบุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะผู้ใหญ่และเด็ก ในทางจิตวิทยาได้มีการศึกษาว่าความรู้สึกเครียดที่เหมาะสมมีข้อดีคือ ทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการเอาชนะปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยกระตุ้นให้ตื่นตัว จึงทำให้พร้อมรับมือกับภาวะฉุกเฉินในครั้งนี้ได้ด้วย แต่ถ้าเกิดความเครียดเรื้อรังและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม จึงอาจนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตที่รุนแรงได้ หน่วยงานที่รับผิดชอบอาจเร่งเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์ ตัวอย่างเช่นการเผยแพร่ข้อมูลคำแนะนำด้านการปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นจาก “Mental health and psychosocial considerations during COVID-19 outbreak” โดยองค์การอนามัยโลก (ธีรยุทธ รุ่งนิรันดร, 2563)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ทุกหน่วยงานควรมีการรวบรวมและปรับปรุงฐานข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับ และทุกกลุ่มไว้อย่างต่อเนื่องให้เป็นปัจจุบันอย่างที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบมาตรการเยียวยาหรือฟื้นฟูผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ตรงกับปัญหาของชุมชน
2. ควรมีการศึกษาให้รวดเร็วเพื่อให้ประชาชนสามารถนำผลการวิจัยนั้นมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดและทันต่อความต้องการกรณีถ้าเป็นสถานการณ์วิกฤต
3. สามารถเป็นแนวทางในการใช้สถิติเชิงอนุमानในการพยากรณ์หรือคาดการณ์สิ่งที่เราสนใจ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2558). *แนวทางการใช้เครื่องมือด้านสุขภาพจิตสำหรับบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชน*. เข้าถึงได้จาก <http://envocc.ddc.moph.go.th/uploads/>.
- กรมสุขภาพจิต. (2564). *โควิดทำคนเครียดปัญหารุนแรงในครอบครัวพุ่ง*. เข้าถึงได้จาก <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30860>.
- ธนภัทร ชุมวรฐายี และกรเอก กาญจนานาโณคิน. (2562). *การจัดการความเครียดภัยพิบัติโรคระบาดไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.vl-abstract.ru.ac.th/abstract Pdf/>.
- ธีรยุทธ รุ่งนิรันดร. (2563). *การดูแลสุขภาพจิตช่วงการระบาดของโควิด-19*. เข้าถึงได้จาก <https://chulalongkornhospital.go.th/kcmh/line/>.
- สรายุทธ เพชรซึก. (2553). *ปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาโรงเรียนมีนประสาทวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. (ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม). คณะพัฒนาสังคม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- สุทิน ชนะบุญ. (2560). *บทที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุमान ในสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยด้านสุขภาพเบื้องต้น*. ขอนแก่น : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น.

- อภิญา อิงอาจ. (2563). ความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร*, 17(2), 94-113.
- Bangkokbiznews. (2564). สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/957041>.
- BBC News ไทย. (2564). โควิด-19: มติ ศบค. เลื่อนเปิดสถานบันเทิง-ปรับทั้งประเทศเป็น “สีส้ม” ยกเว้นจังหวัดนำร่องท่องเที่ยว. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-59904923>.
- Glamour. (2564). โควิดสร้างความเครียดเรื้อรัง กระทบต่อการทำงานของสมอง. เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2132071>.

